

"SOFAN, GAZTA PINTXOA JATEN, ESATEN DUGUN BERDINA BOTATZEN DUGU AGERTOKIAN"

Rap, futbol, reggae, antifaxismoa, dub, Andaluziako harrotasuna, dancehall eta flow, flow handia. Abel Azconak baino ostia gehiago partitzen dute, irribarrea galdu barik. Ideiak kalean jasotzen dituzten bezala argitaratu dituzte zazpi disko: libre eta denen eskura. Nork esan zuen ezin dela dantzatu zeure buruari galdetu bitartean "Non dago sekreta?" –beren kantarik ezagunena–. La Tacitako Trenchtowndik, Fundación de Raperos Atípicos de Cádiz (F.R.A.C.) eta Karim, abeslaria, mikrofonoan da.

Axier Lopez

@axierL

Raperoak zarete, baina aratusteeekin lotura handia duen La Viña auzokoak izateak eragina izango du.

Lehen beti esaten genuen rap, reggae eta Cádizko guasa. Batzuek diote rapa, aratustea, reggae eta ez dakit zer gehiago egiten dugula. Guretzat etiketa denak ongi etorriak. Chirigota ere gustatzen zaigu, hori iraingarritzat erabiltzen duen jendea dagoelako.

Iraina?

Ez dakit, espainolen kontuak dira.

Gaizki ikusita al dago?

Ez, *chirigota* ez delako batere serioa eta noski, guk ez dugu holakoak izateko asmorik. Seriotzat hartzen bagaituzte, zerbait gaizki doan seinale.

Kaleko chirigota izango da zuen gustukoagoa.

Bai, baina ez dugu *chirigota*ren erritmoa erabiltzen. Musikalki, nolabait, egiten duguna da erromantze-dub edo *dubman-cero GaditanceHall* (barreak). Aratustee-tako modalitate bat erromantze cadiztarra da. Oinarria ondokoa da: pertsona batek, umorez eta errimari jarraiki, bu-rutik pasatzen zaion guztia errezipitatzea/ botatzea. Ezin egokiagoa guretzat.

Barre asko, adarra jo ezker-eskuin, baina egurra zuzen partitzen duzue.

Zuzen ala zeharka. Sofan, gazta pintxoak jaten, esaten dugun berdina botatzen dugu agertokian ere. Bateragarria da.

Non utzi dituzue urrezko kateak, biserak, letra matxistak ...?

Guk hasiera-hasieratik arnegatu dugu rapaz. Ez raperoengatik, gu jatorrizko raparen zaleak gara eta. Rapari eta raperoei ezarri dizkieten estereotipoei uko egiten diegu. Zeharo nekagarriak dira. Eta gainera hainbeste bisera eduki behar izateak garbigailuaren erdia okupatzen du.

Noiz sinatuko duzue Sonyrekin eta Primavera Sounden jo?

Gaur egun ordaintzen badidate, baietz esango nuke e! Nik ez nuen nahi, baina zuek behartu nauzue (barreak). Hemen ematen du agertokira igotzeagatik pribilegiatua zarela. Gizarte segurantzian alta hartzeko edo soldata jasotzeko eskubiderik ez dugula dirudi. Ez naiz ari prefabrikatutako talde horiek jasotzen dituzten 10.000 euroko kaxet supergizenduez. Soldata bat, besterik gabe. Zerbizariak kobratzen duten bezala, jaso bezate zerbait musikariek, teknikariek...

Gaur egun ere ezinbestekoa dirudi nork bere bidea bilatu beharrak.

Bizimodua ateratzea eta nahi duguna esatea uztartzen saiatzen gara. Gurea plastifikatzen ez den bitartean, aurrera. FRACek ez du zentzurik landutako diskurtsoa edukiz gero, bat-batekoa izan behar du. Gu mugimendu sozialetan sortu gara, taldearen lehen segundotik aurrera gure eszena diseinatu behar izan genuen. Artean 20 urte genituen eta Teofilaren [20 urtez Cádizko alkatea izan dena, PPkoa] garai onenak ziren, beraz egin kontu zer aukera genuen jotzeko. Egoerak berak irakatsi zigun autogestio-natzen, gauzak dirurik gabe egiten eta espazioak lortzen. Handik gutxira 20-30 musika talde ginen, gure eszena propioa osatu genuen eta eszena ofizialak baino jende gehiago mugitzen genuen.

Zuzeneko musikaren aldeko Cádizko plattformaren parte zarete.

Argi ikusi genuenean Teofila tabako bila joango zela, batu ginen gobernu berriari errazteko jarraitu beharreko ildo, zuzeneko musikari dagokionez. Askoren artean komunean jarri ditugu jazarpenarekin edo legediarekin lotutako arazo nagusiak. Lehengo udalaren kontrolpean ez zen zirkuitu oro hil zuten. "Nirekin

“Gure historia propioa dugu, gure kultura, mugiroa, hizkera, ekiteko eta pentsatzeko era, baita gure errepresio propioa ere”

“Nahitaez grazioso izan behar duen andaluziarraren estereotipo super-markatuek lotsagorritu egiten naute”

zaude ala polizia bidaliko dizut”, isunak jarri dituzte, lagun asko atxilotu dute eta gainera, okerrenak ginela leporatzen ziguten, hiriko zaborra. Gu ez gara hiriko mozkorrak eta holakoak. Tira, baten bat badago. Baina legezkoa da, ezta?

Nola eramaten duzue “aldaketa”?

Udaleko aldaketa garrantzitsua da guretzat. Ez da funtsezkoena, egiazko lana dagoelako kalean, kolektiboetan, tabernetan, jendearengan berarengan. Eguneko alkatea [José María González ‘Kichi’, Podemos] musikaria da. Urte asko daramatza oso letra *kañeroa* duen gure auzoko konpartsa batean. Poza ematen du kalean berarekin topatzeak, pistoladunez inguratuta egon gabe. Lehen bizkartzaina ikusten zenuen aurrena eta atzetik Teofila; aberaskumeentzako merkataritza-kaleetan, jakina.

Europar langabezia mailarik altuena duen zonaldeetako bat da Cádiz, %40tik gorakoa.

Cádizeko egoera “ona” –iruzurra izanik ere– zenean, langabezia ez zen inoiz %25etik behera jaitsi. Krisia beste koska bat gehiago besterik ez zen izan, baina ez beste leku askotan izan zen zartakoa. 1990eko hamarkadan gertatu zen he-

mengo industriaren gainbehera, ontzioen deslokalizazioak-eta. Beraz, krisia etorri zenerako Cádizko jendea ohituta zegoen. Ordutik hona, turismoari emanda gaizki bizitzen saiatu da Cádiz. Bost izarreko turismoa sustatzen saiatu dira, egiatan bi izarreko hiria izanik. Plantak egiten, itxurak bizi izan gaitu. Berbarako, hemen ohikoa da ostalaritzan lanaldi osoz lan eginda ere lanaldi erdian egotea alta emanda. Eta pentsatuko du gainera, zortekoa ni, alta emanda nagoelako!

Baina errua zuena da.

Nola ez ba! Egunero potrojjorran gaude, inauterietan abesten eta PER (Landa eremuetarako diru-laguntza) kobratzen dugu lurrik ez badugu ere.

Zer izango ote ginen estereotiporik gabe.

Nahitaez grazioso izan behar duen andaluziarraren estereotipo super-markatuekin datozkigu orain telebistan. Malezia hori, batez ere cadiztarrena, muturreko beharretik dator, hain zuzen. Eta zentzu bikoitzaz mintzatzea, berdin. Urte luzez zentsura handia izan da hemen eta hori garatu eta txertatu da musikan eta Cádizko hizkeran. Horixe da Cádizko egiazko esentzia. Telebistan baboarena egiten ateratzeak eta horrek denak ez du

“Relaxing Cup of Patá en er Pesho”

Crowdfunding bidez kaleratu duten azken diskoa www.rescatafrac.com webgunean deskargatu daiteke.

inolako zerikusirik. Guztiz alderantzizkoa da. Lotsagorritu egiten nau.

Basamortuan oihuka aritzearen antzekoa irudituko zaio bati baino gehiagori Andalusía Nación abestea.

Ba, ez pentsa! Herrietan beti ezagutu gaituzte abesti, kontu eta mugimendu horregatik. Noski, ondo dakigu non gauden eta zer giro dagoen. Nire ustez independentzia ez da lehentasunezkoa Andalusian. Gurea ez da bandera edo muga kontua. Andaluziar gehiago daude kanpoan hemen baino. Nortasuna aldarrikatzeaz ari gara. Gure historia propioa dugula, gure kultura, gure mugiroa, gure hizkera, gure ekiteko eta pentsatzeko era eta, inkluso, gure errepresio propioa. ■